

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC TRÀ VINH
KHOA QUẢN TRỊ VĂN PHÒNG – VIỆT NAM HỌC – THƯ VIỆN
BỘ MÔN VIỆT NAM HỌC**

**TÀI LIỆU GIẢNG DẠY
MÔN HOẠT NÁO TRONG DU LỊCH**

GV biên soạn: Nguyễn Ngọc Diệp

Trà Vinh, tháng 3 năm 2013

Lưu hành nội bộ

MỤC LỤC

Nội dung	Trang
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN VỀ HOẠT NÁO TRONG DU LỊCH.....	1
<i>BÀI 1: HOẠT NÁO TRONG DU LỊCH.....</i>	<i>1</i>
<i>BÀI 2: HOẠT NÁO VIÊN VÀ NGƯỜI QUẢN TRÒ</i>	<i>3</i>
CHƯƠNG 2: TRÒ CHƠI – QUY TRÌNH TỔ CHỨC MỘT TRÒ CHƠI ..	6
<i>BÀI 1: TRÒ CHƠI</i>	<i>6</i>
<i>BÀI 2: QUY TRÌNH TỔ CHỨC MỘT TRÒ CHƠI.....</i>	<i>10</i>
CHƯƠNG 3: THỰC HIỆN TỔ CHỨC TRÒ CHƠI TRONG HOẠT ĐỘNG ĐỘI - NHÓM.....	14
<i>BÀI 1: THỰC HÀNH TỔ CHỨC MỘT VÀI TRÒ CHƠI TRÊN XE</i>	<i>14</i>
<i>BÀI 2: THỰC HÀNH TỔ CHỨC MỘT VÀI TRÒ CHƠI TRÊN SÂN BÃI</i>	<i>15</i>
TÀI LIỆU THAM KHẢO	17
PHỤ LỤC TRÒ CHƠI	
<i>BẢNG 1: TRÒ CHƠI TRÊN XE</i>	<i>19</i>
<i>BẢNG 2: TRÒ CHƠI TRÊN SÂN BÃI</i>	<i>22</i>

Ngày ban hành:

DUYỆT CỦA BỘ MÔN

NGƯỜI BIÊN SOẠN

CHƯƠNG 1
TỔNG QUAN VỀ HOẠT ĐỘNG HOẠT NÁO
BÀI 1
HOẠT NÁO TRONG DU LỊCH

❖ **Mục tiêu học tập:** Sau khi học xong bài này, người học có thể:

- Trình bày khái niệm hoạt náo
- Nhận biết vai trò và ý nghĩa của hoạt động hoạt náo trong đời sống xã hội
- Nhận biết sự cần thiết của hoạt động hoạt náo trong du lịch
- Nhận biết các hoạt động hoạt náo thường được tổ chức trong các chương trình tour du lịch

1. Khái niệm hoạt náo

Hoạt náo là hoạt động cổ vũ, khuấy động và kích thích khán giả cổ vũ reo hò trong hoạt động cộng đồng, hoạt động tập thể hay các buổi sinh hoạt,....

Hoạt náo là hoạt động kích thích sự thoải mái trong giao tiếp và tạo lập mối quan hệ tích cực ở môi trường tập thể, cộng đồng hoặc giữa các cá nhân.

Hoạt náo là bao gồm tất cả các hoạt động nhằm gây sự chú ý, khuấy động không khí, kích thích cá nhân và tập thể để làm tiền đề cho các mối quan hệ giữa các cá nhân trong tập thể và trong xã hội.

2. Vai trò và ý nghĩa của hoạt náo

2.1. Vai trò

- Giúp giảm bớt căng thẳng (stress) trong công việc, trong học tập và cuộc sống hằng ngày;
- Hạn chế và xóa đi sự xung đột trong các mối quan hệ tại nơi làm việc, trong gia đình và ngoài xã hội;
- Kích thích mọi người hứng thú với công việc hoặc hăng say tham gia hoạt động của tập thể;
- Làm sinh động một vấn đề khô khan (các môn học: lịch sử, địa lý, triết học,...);
- Tôn vinh và góp phần bảo tồn nét đẹp văn hóa trong thơ ca (trò chơi hát đối đáp chủ đề trái cây vùng miền hoặc địa danh,...);
- Tạo dựng cầu nối giao tiếp cho mọi người trong một tập thể mới (làm quen, kết bạn,...)

2.2. Ý nghĩa

- Đánh thức khả năng sinh hoạt tập thể của các thành viên trong đội, nhóm ;
- Nâng cao ý nghĩa niềm vui cuộc sống;
- Gắn kết những mối quan hệ láng giềng, đồng đội;

- Tạo bầu không khí sôi động, thoải mái cho môi trường làm việc;
- Trao đổi kinh nghiệm và kiến thức xã hội thông qua hoạt động giao tiếp và chơi trò chơi;
- Rèn luyện kỹ năng mềm cho người tham gia (đặc biệt là đối với thanh – thiếu niên).

3. Hoạt náo trong du lịch

Mục đích chủ yếu của du lịch là giúp con người giải tỏa những căng thẳng mệt mỏi, vui chơi thoải mái. Do đó, trong các chương trình - tour du lịch (đặc biệt với tour dài ngày), hoạt động hoạt náo là rất cần thiết và không thể thiếu. Vì thế, hoạt náo trong du lịch có thể giúp:

- Gắn kết các thành viên trong đoàn (làm quen, giao lưu và tinh thần đoàn kết);
- Thay đổi không khí trong suốt chuyến tham quan nhằm tạo sự thoải mái và hào hứng cho các thành viên trong đoàn.
- Tạo mối giao lưu gần gũi giữa hướng dẫn viên và các thành viên trong đoàn.
- Tránh hoặc hạn chế hiện tượng say xe của du khách trên xe.

4. Các hoạt động hoạt náo phổ biến thường được tổ chức trong các chương trình tham quan du lịch:

- Trò chơi (thông dụng nhất);
- Hát – múa tập thể;
- dã ngoại và sinh hoạt lửa trại;
- Đêm Gala Dinner
- Kể chuyện;
- Câu đố;
- Ảo thuật vui,....

Hình: Hoa hậu bãi biển

Tóm lại, tất cả các hoạt động vui chơi, giải trí tập thể (của du khách) dưới sự tổ chức của người hướng dẫn viên hay hoạt náo viên đều là các hoạt động hoạt náo trong du lịch.

❖ Câu hỏi (bài tập) củng cố:

1. Thế nào là hoạt náo? Trình bày vai trò và ý nghĩa của hoạt động hoạt náo.
2. Trình bày mục đích của hoạt động hoạt náo trong du lịch.
3. Sưu tầm các trò chơi, bài hát tập thể, chuyện kể, câu đố,...

BÀI 2

HOẠT NÁO VIÊN VÀ NGƯỜI QUẢN TRÒ

❖ **Mục tiêu học tập:** Sau khi học xong bài này, người học có thể:

- Trình bày khái niệm hoạt náo viên
- Trình bày khái niệm người quản trò
- Nhận biết vai trò và nhiệm vụ của người quản trò và hoạt náo viên
- Trình bày những yêu cầu kỹ năng cần thiết đối với người quản trò – hoạt náo viên
- Trình bày những điều cần lưu ý giúp thành công trong hoạt động hoạt náo.

1. Khái niệm

1.1. Hoạt náo viên

Là người có khiếu hài hước và tự tin; có kiến thức xã hội và kinh nghiệm sống phong phú; có giọng nói truyền cảm để có thể truyền đạt những thông tin; biết kết hợp giữa lời nói với những chuyển động hình thể, tạo cảm giác vui nhộn thoải mái cho tất cả mọi người mà không ảnh hưởng đến công việc và những quy phạm đạo đức xã hội.

1.2. Người quản trò

- Quản trò là người điều hành, tổ chức trò chơi nhỏ.
- Quản trò là một vấn đề của khoa học và nghệ thuật.

+ Tính khoa học: quản trò phải có đủ khả năng để nắm bắt đối tượng để tác động một cách tích cực đến người chơi nhằm tạo ra một giá trị định hướng về giáo dục trí tuệ, thể chất và tính cách của con người.

+ Tính nghệ thuật: cách khai thác các giá trị trên theo một tuân tự nhất định, phải tự rèn luyện: các lĩnh vực chức năng, phong cách và lối sống để có thể gần gũi, tác động đến đối tượng từ những trò chơi đa dạng, vừa sức với thanh niên.

Do đó, một trò chơi được tổ chức thành công hay thất bại phần lớn lệ thuộc vào tài năng, bản lĩnh, sự khéo léo và kinh nghiệm của người quản trò.

2. Vai trò và nhiệm vụ của hoạt náo viên

2.1. Xây dựng bầu không khí

- Hoạt náo viên phải góp phần xây dựng một bầu không khí vui tươi, sống động, lôi kéo mọi người cùng tham gia;
- Xóa bỏ xa lạ ngại ngùng, khép kín, thụ động trong quá trình tham gia trò chơi;

- Giải tỏa mọi căng thẳng, mang lại niềm vui và nụ cười cho người tham gia.

2.2. Giáo dục chiều sâu

- Hoạt náo viên góp phần vun đắp tính nhân văn, đạo đức một cách âm thầm nhưng hiệu quả
- Giúp người chơi nhận thức được tinh thần đồng đội và kỷ luật tập thể, tính trung thực trong khi thi đấu
- Xây dựng cách sống, cách ứng xử tốt đẹp trong xã hội, vâng phục người lớn, tôn trọng người khác.

3. Yêu cầu kỹ năng đối với một hoạt náo viên

3.1. Những kỹ năng cần có

3.1.1. Tính su phạm : vì trò chơi cũng là hình thức **giáo dục** cho nên người quản trò phải biết qua trò chơi mà trang bị cho đối tượng mình điều gì, ngoài ra còn có tính công bằng, biết thuyết phục mọi người, ... qua từng cử chỉ, hành vi của mình, qua cách khuyến khích người chơi.

3.1.2. Tính phán đoán và quan sát nhanh : để ứng xử kịp thời các tình huống để trò chơi diễn ra thành công.

3.1.3. Biết nhiều trò chơi, biết sáng tạo, sáng tác trò chơi

3.1.4. Rèn luyện kỹ năng và trau dồi bản thân

- Kỹ năng phản xạ trong mọi tình huống
- Kỹ năng suy luận phán đoán
- Sự khéo léo và tính chủ động
- Giọng nói to, rõ; truyền đạt đúng và đủ nội dung nhưng phải ngắn gọn súc tích và dễ hiểu;
- Biết nói đùa và có duyên;
- Có tính hoà đồng, tự chủ và biết kiên nhẫn;
- Nhanh nhạy, hoạt bát.

3.1.5. Hoạt động rèn luyện thường xuyên

- Phải biết tích lũy, sưu tầm các loại trò chơi;
- Tự tìm tòi sáng tạo trò chơi mới và thử nghiệm;
- Tập nói chuyện trước tập thể, nhất là nói đùa;
- Học và tích lũy nhiều kiến thức ở mọi lĩnh vực (lịch sử, văn hoá, địa lý...) nhằm hỗ trợ cho lúc hoạt náo.
- Thường xuất hiện trước tập thể, xem tập thể là môi trường tốt nhất để nâng cao nghiệp vụ quản trò của mình.
- Tự rút kinh nghiệm kịp thời qua mỗi trò chơi mà mình đã thực hiện.

3.2. Những điều cần lưu ý trong quá trình tổ chức hoạt náo

- Trò chơi khi chơi phải đi từ dễ đến khó, từ đơn giản đến phức tạp, không nên làm ngược đặc điểm đó.
- Phạt trong lúc chơi trò chơi là cách nhắc nhở nhau đồng thời qua đó động viên người chơi cố gắng hơn nên chọn hình phạt nhẹ nhàng, tế nhị,... tránh trở thành nhục hình cho người chơi sai.
- Lúc chơi mọi người đều bình đẳng trước luật chơi. Nên tránh hiện tượng thiên vị, hoặc cố tình bắt cho được một người nào đó vì ý định riêng của người quản trò.
- Tránh không chơi những trò chơi nhỏ khi mình không đủ hoặc không vững kiến thức về nội dung đó.
- Tránh xem trò chơi nhỏ chỉ đơn thuần về mặt giải trí vì như thế có khi sẽ dẫn đến phản tác dụng của trò chơi, không lành mạnh, không trí tuệ.
- Tránh mọi hiện tượng chê bai, xem thường các quản trò khác khi họ chơi không thành công. Cần có thái độ từ tốn, động viên khuyến khích để họ chơi tốt hơn. Luôn đoàn kết hỗ trợ nhau trong hoạt động tổ chức, đồng thời tích cực phát hiện, bồi dưỡng thêm để ngày càng có nhiều quản trò.

4. Bí quyết tổ chức hoạt náo thành công

- Tâm hồn cởi mở
- Ý thức sâu sắc: để biết làm, biết nói sao cho đúng lúc, đúng nơi, đúng đối tượng để từng chút một nâng cao tính cách giáo dục sâu sắc cho tập thể và cá nhân.
- Bản lĩnh vững vàng: thao tác ứng phó nhanh nhẹn, thành công không kiêu, thất bại không nản.
- Tài năng đa dạng: đàn, ca, hát, múa, diễn kịch, thơ, thể thao,...
- Rèn luyện giọng nói to, rõ, đồng dục: Trình bày trò chơi, hướng dẫn luật chơi với ngôn ngữ ngắn gọn dễ hiểu.
- Khi làm trọng tài phải công bằng nghiêm trang mà vẫn vui vẻ, khuôn mặt tươi tỉnh, cởi mở nhìn bao quát toàn bộ. Tránh lộ vẻ nóng nảy sốt ruột hoặc nản lòng ra bên ngoài. Mệnh lệnh dứt khoát nhưng không nạt nộ, ra lệnh gây gắt.
- Cử chỉ và dáng điệu gần gũi
- Thường xuyên trao đổi, rút kinh nghiệm giữa quản trò – người chơi và giữa các quản trò với nhau.

❖ Câu hỏi (bài tập) củng cố:

1. Phân biệt hoạt náo viên và người quản trò?
2. Mô tả vai trò và nhiệm vụ của người quản trò và hoạt náo viên?
3. Trình bày những kỹ năng cần có của một người quản trò – hoạt náo viên?
4. Trình bày những bí quyết giúp thành công khi tổ chức hoạt náo?
5. Phân biệt người Hướng dẫn viên, Hoạt náo viên và người Quản trò.

CHƯƠNG 2

TRÒ CHƠI – QUY TRÌNH TỔ CHỨC MỘT TRÒ CHƠI

BÀI 1

TRÒ CHƠI

❖ **Mục tiêu học tập:** Sau khi học xong bài này, người học có thể:

- Nhận biết khái niệm trò chơi
- Trình bày mục đích và lợi ích của trò chơi
- Phân loại trò chơi
- Nhận dạng các loại trò chơi

1. Khái niệm trò chơi

Là một cuộc vận động sinh hoạt tập thể do một người tổ chức cho một nhóm người tham gia theo một quy ước có hướng dẫn trong một khoảng thời gian nhất định tại một địa điểm nào đó.

Là một hoạt động tự nhiên và cần thiết nhằm thỏa mãn những nhu cầu giải trí đa dạng của con người.

2. Ý nghĩa và lợi ích của trò chơi

2.1. Ý nghĩa

- Đối với người lớn: giải trí, thư giãn sau những giờ làm việc căng thẳng;
- Đối với trẻ em: ngoài sự giải trí, trò chơi còn góp phần phát triển **Trí, Đức, Thể** và **Nhân** cách con người (khả năng phân tích, phán đoán, tinh thần đoàn kết, công bằng và sức khỏe,...);
- Đối với các phong trào thanh thiếu niên nói chung, trò chơi còn là phương pháp giáo dục, rèn luyện và phát triển các giác quan;
- Tạo bầu không khí vui vẻ, thân thiết cho tập thể.

2.2. Lợi ích

- Tăng cường sức khỏe: trò chơi thường được tổ chức ở những nơi có không khí thoáng đãng, trong lành, các trò chơi vận động đòi hỏi sự vận động (Ví dụ: kéo co, nhảy bao, kéo tay,...);
- Luyện giác quan: phản ứng nhanh, tinh mắt, thính tai, tập trung quan sát và tư tưởng,... (Ví dụ: tam sao thất bản, đôi bạn hiểu nhau,...);
- Luyện tính tình, ý chí và ý thức: luyện tính kiên nhẫn, ý thức đội nhóm, tinh thần cầu tiến, mạnh dạn và tự tin,...(Ví dụ: Giải mật thư, Họa sĩ tài ba,...);
- Giáo dục ý thức công dân, tôn trọng luật lệ: tính tự giác, kỷ luật và tính dân chủ;
- Chữa bệnh: góp phần cải thiện và chữa lành các chứng bệnh tự kỉ, trầm cảm, suy nhược thần kinh,....

3. Phân loại trò chơi

3.1. Theo tính chất:

- Trò chơi thuộc về phản xạ: đòi hỏi sự nhanh trí và linh hoạt (Ví dụ: Trờì ta - Đất ta, Tổ quốc cần, Đứng – ngồi – nằm – ngủ,...);

- Trò chơi trí tuệ: đòi hỏi có sự quan sát, phân tích và phán đoán (Ví dụ: Đôi bạn hiểu nhau, Tôi thương,...);

- Trò chơi vận động: đòi hỏi sức khỏe và sự khéo léo (Ví dụ: Vượt trận địa, Đưa trứng về tổ, Đua ghe Ngo trên cạn,...);

- Trò chơi cảm giác: đòi hỏi sự tinh tế của các giác quan (Ví dụ: Truy tìm ngọc báu, Tìm vật, Chim dứt mồi,...).

Hình: Đua ghe ngo trên cạn

3.2. Theo sự năng động

- Trò chơi động: chủ yếu đòi hỏi sự vận dụng và di chuyển của cơ bắp (Ví dụ: Kéo co, Đẩy gậy,...);

- Trò chơi tĩnh: đòi hỏi sự vận dụng của trí óc và giác quan, ít sử dụng đến sức lực và sự di chuyển của cơ thể (Ví dụ: Giải mật thư, Đuổi hình bắt chữ,...)

3.3. Theo không gian

- Trò chơi ngoài trời: các trò chơi tổ chức cho số lượng đông, mang tính tập thể và vận động cần khoảng sân bãi rộng và thoáng (cần tránh các sân gạch, xi măng hoặc nơi có nhiều cây cối và vật dụng cản trở). Ví dụ: Mèo bắt chuột, Đường hầm xuyên núi, Tải đạn về cứ,...

- Trò chơi trong nhà: các trò chơi tổ chức trong lớp học, trên sân khấu vào các giờ giải lao. Ví dụ: Ca sĩ trái cây, Học nghề,...

Hình: Trò chơi Tải đạn về cứ

3.4. Theo mức độ

- Trò chơi nhỏ: các trò chơi được tổ chức trong nhà hoặc ngoài trời với số lượng người tham gia 6 – 12 người, trò chơi đơn giản, thời gian từ 05 – 10 phút/ trò chơi. Ví dụ: Hát hay đáp giỏi, Nhà thiết kế tài ba,...

- Trò chơi lớn (Team-building): các trò chơi được dàn dựng, chuẩn bị công phu (dụng cụ hỗ trợ, sân bãi,...) và thường được diễn ra trong vài giờ, vài ngày hoặc vài tháng. Ví dụ: Bức tường lửa, Tôi là người dẫn đầu,...

Hình: Trò chơi Cùng vượt biển (Team-building)

→ Một trò chơi cần đảm bảo ba yếu tố sau:

- Xây dựng bầu không khí: vui tươi, thân thiện.
- Rèn luyện kỹ năng: phản xạ, xử lý tình huống, phán đoán, linh hoạt và chủ động.
- Giáo dục chiều sâu: góp phần thúc đẩy và hình thành những nhân cách, đức tính tốt; góp phần cải thiện những mặt hạn chế trong tính cách của mỗi con người.

Hình: Trò chơi Bước chân đồng đội

4. Các loại hình trò chơi phổ biến trong du lịch

4.1. Trò chơi trên xe

- Thường là các trò chơi đơn giản với qui mô nhỏ;
- Các trò chơi vận động nhẹ hoặc các trò chơi mang tính phản xạ, cảm giác,...;
- Mang lại sự thư giãn và thoải mái;
- Thường được tổ chức sau khi kết thúc bài thuyết minh hoặc xen kẽ với bài thuyết minh;
- Sau khi kết thúc trò chơi, hướng dẫn viên dành thời gian cho khách nghỉ ngơi hoặc thưởng thức âm nhạc.

Hình: HDV hoạt náo trên xe

4.2. Trò chơi trên sân bãi (thường là bãi biển hoặc sân cát): cần lưu ý các vấn đề sau:

- Chuẩn bị trò chơi và sân bãi.
- Vật dụng trò chơi, âm thanh, ánh sáng (nếu cần),...
- Phân công nhân sự cụ thể.

4.3. Trò chơi trên sân khấu

Thường là các chương trình giao lưu sân khấu kết hợp với một buổi tiệc tối (Gala Dinner) tại nhà hàng – khách sạn, một quán ăn hoặc ngoài trời. Khi đó, các trò chơi được xen kẽ với các tiết mục văn nghệ, phát biểu, nhận xét tổng kết,...

* Cần lưu ý các vấn đề sau:

- Kiểm tra công tác phục vụ ăn uống, tính sẵn sàng của sân khấu.
- Chuẩn bị các trò chơi, dụng cụ và quà tặng.
- Thông báo lịch trình và tổng kết chương trình.

Hình: Nhảy “dân vũ” trên sân khấu